

รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนคำโพนทองราษฎร์นิยม
Effective Model of Reading Skill Development of
Kamphonthong Secondary School

ปราณีต ม่วงนวล¹, พินโย พรหมเมือง²

Praneet Muangnual, Pinayo Prommuang

ทองคำ เกษจันทร์³

ThongkhamKetchan

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2560

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนในระดับประถมศึกษา โรงเรียนคำโพนทองราษฎร์นิยม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 5 คน และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบการสนทนากลุ่มย่อย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาทักษะประกอบด้วยความใส่ใจทางการเรียนของครูในโรงเรียนและผู้ปกครองที่บ้านในการส่งเสริมการอ่าน โดยมีการประสานความร่วมมือกันพัฒนาอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งการกวดขันของครูและผู้ปกครองในเรื่อง การทำการบ้านและการอ่าน ส่งผลให้ทักษะการอ่านของนักเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ: 1. การอ่าน 2. ประสิทธิภาพ 3. โรงเรียนคำโพนทองราษฎร์นิยม

Abstract

This research paper is a qualitative research that its objectives was to study a model of reading skill development of KamphonthongSecondary School, Kamalasai district, Kalasin. The targets of this research consisted of 1 director and 1 teacher, 5 parents' students, and 25 primary students grade 3-6. Data collection was analyzed by means of content analysis with Atlas.ti program. The finding of this research was revealed that the model of reading skill

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

² ดร. อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

³ อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

development as efficiency and effectiveness consists of 2 main factors: attention of teachers in school and parents at homes in supporting of reading by closely cooperation with each other in terms of doing home works, reading assignments. As a result, students have effective and efficient reading skill.

Keywords: 1. Reading 2. Effectiveness 3. Kamphonthong Secondary School

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านมีความสำคัญต่อการใช้ภาษาไทยดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทยเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคมพ.ศ. 2550 ณ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“... เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาลจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียงคือให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจนอีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้หมายความว่าวิธีใช้คำมาประกอบประโยคนับเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาที่สามคือความร่ำรวยในคำของภาษาไทยซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอจึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อยแต่บางคำที่ง่ายๆ ก็ควรจะมีควรจะใช้คำเก่าๆ ที่เรามีอยู่แล้วไม่ควรจะมายุ่งยัดศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก...”

จากพระบรมราโชวาทนี้แสดงให้เห็นว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ ช่วยให้นักพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ การอ่านจึงจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมและมีความสำคัญประการหนึ่งต่อการพัฒนาประเทศ ถ้าบุคคลในพฤติกรรมในการอ่าน รู้จักเลือกอ่านสิ่งที่มีประโยชน์และเหมาะสม ตรงกับความสนใจแล้ว จะช่วยพัฒนาสมองและจิตใจเด็กให้มีจิตใจสุภาพอ่อนโยน มีความคิดสร้างสรรค์ตามวัย อันจะนำไปสู่การพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา

การอ่านทั่วไป เป็นการอ่านตามหนังสือหรือสื่อสัญลักษณ์ที่ขีดเขียนขึ้นไว้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและความสำคัญของการอ่านไว้อย่างหลากหลาย อาทิจิรวัดน์ เพชรรัตน์ และ อัมพร ทองใบ (2556, หน้า 2) กล่าวถึงการอ่านว่า เป็นการรับสารซึ่งเกิดจากปฏิสัมพันธ์ที่สายตารับรู้ข่าวสารที่เป็นอักษร โดยผู้อ่านสามารถเข้าใจหน่วยต่างๆ ของภาษา ผ่านตัวอักษรได้ถูกต้อง วัตถุประสงค์ของการอ่านที่แท้จริงอยู่ที่ผู้อ่านเข้าใจสามารถรับรู้ความหมายของเรื่องราวที่อ่านและเลือกนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการอ่านจึงเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด แล้วนำความคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ส่วนตัวอักษรใช้เป็นสัญลักษณ์แทนคำพูด ในขณะที่คำพูดเป็นเสียงที่ใช้สื่อสารประเด็นสำคัญของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ การอ่านโดยปกติจะต้องอ่านตามเสียงพูดเสมอ ดังนั้นจึงควรอ่านทุกคำในภาษาไทยให้ถูกต้องชัดเจนตามหลักเกณฑ์

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2551, หน้า 7-8) อธิบายถึงความสำคัญของการอ่านว่ามีคุณค่าหลายประการต่อผู้อ่าน ดังนี้

1. จะช่วยสร้างความคิดให้เกิดขึ้นกับผู้อ่าน สารแต่ละประเภทจะสอดแทรกความรู้ที่แตกต่างกัน นอกจากนั้น ยังได้สอดแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนลงไปในเรื่องหา ทำให้ได้รู้ความคิดของผู้เขียนและทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดใหม่ที่เป็นของตนเอง โดยอาศัยแนวความคิดของผู้เขียนเป็นพื้นฐาน

2. จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้กับผู้อ่าน สารแต่ละประเภทจะสอดแทรกความรู้ที่แตกต่างกัน บางเรื่องอาจเกี่ยวข้องกับการเรียน บางเรื่องอาจเกี่ยวข้องกับการชีวิตประจำวัน รวมทั้งอาจมีความรู้ใหม่ที่ช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้รอบรู้ทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมที่อยู่ใกล้ตัวหรืออยู่ไกลออกไป ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น

3. จะช่วยทำให้เกิดทักษะการสรุปข้อมูลที่ได้จากการอ่าน กล่าวคือ ข้อมูลที่ปรากฏในสารมักจะกระจัดกระจาย ดังนั้นการอ่านจะช่วยให้ผู้อ่านจัดข้อมูลเป็นหมู่พวก แล้วสรุปแต่ละพวกให้เหลือแต่แก่นหรือแนวคิด เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

4. จะช่วยให้เข้าใจสังคมเพราะสารแต่ละยุคสมัยเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของสังคมการอ่านจึงมีคุณค่าช่วยทำให้เห็นฉากของสังคมในอดีต ปัจจุบันรวมถึงอนาคตซึ่งต้องการบุคคลที่มีความสามารถช่วยตัดสินใจ ความถูกต้องในเหตุการณ์เหล่านั้น ทั้งนี้โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการอ่านเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจนั่นเอง

5. จะช่วยให้เห็นรูปแบบของสารประเภทต่างๆ ซึ่งสารแต่ละประเภทย่อมมีรูปแบบของการนำเสนอที่แตกต่างกัน การอ่านสารหลายประเภทย่อมเห็นข้อที่แตกต่างกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาอัตราความเร็วในการอ่านให้สูงขึ้น

การอ่านมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจบริบทของสังคมทั้งวิถีชีวิต สภาพสังคมและได้รับรู้ถึงวิวัฒนาการของสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีพัฒนาการในความรู้และความคิด มีมุมมองโลกที่กว้างไกลมีความเข้าใจสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและสังคมโลกผ่านสื่อจากการอ่านซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการอ่าน โดยการอ่านหนังสือของคนแต่ละคนนั้น มีจุดมุ่งหมายหลายประการ (ปราณีต ม่วงนวล, 2557, หน้า 3-4) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่าน ไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ เป็นการอ่านเพื่อต้องการรู้ในสิ่งที่ผู้อ่านมีปัญหา หรืออ่านเพื่อให้มีความรู้ในวิชาการต่างๆ เพื่อจะได้ศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจ เช่น อ่านหนังสือสารคดี อ่านหนังสือวิชาการอ่านบทความจากสื่อออนไลน์ เป็นต้น

2. อ่านเพื่อความบันเทิง เป็นการอ่านที่มุ่งผ่อนคลายอารมณ์ เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เช่น อ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องชาขัน การ์ตูน เป็นต้น

3. อ่านเพื่อความทันสมัย เป็นการอ่านเพื่อให้ทราบข้อมูล ข่าวสารเป็นปัจจุบัน เช่นการอ่านจากเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต เพื่อทราบข้อมูลประกอบการลงทุนทางธุรกิจ ตลาดหุ้น ราคาทอง ราคาน้ำมัน ข้อมูลพยากรณ์อากาศทั่วโลก เป็นต้น

4. อ่านเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำในสังคมปัจจุบัน เป็นการอ่านเพื่อรู้และเข้าใจ ส่วนการจะนำมาใช้หรือไม่ นั้นต้องพิจารณาจากสถานการณ์ความถูกต้องเหมาะสม ตัวอย่างคำที่ใช้สื่อสารกันใน Line และใน Facebook เช่น เด๋ว แทน เดี่ยว 5555 แทน ขำมาก หรือ ครีบบบบ แทน ครีบผม รักมากกกกกกกกกกกก แทน รักมากไม่มีที่สิ้นสุด เป็นต้น

5. อ่านเพื่อฆ่าเวลา เป็นการอ่านที่ไม่คาดหวังด้านความรู้และเนื้อหาสาระมากนัก อ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านในรถไฟ ขณะรอรถไฟ รอรถประจำทาง รอเพื่อน เป็นต้น

6. อ่านเพื่อสนองความสนใจของตนเอง เป็นการอ่านเพื่อตอบสนองความต้องการในสิ่งที่สนใจ เช่น อ่านงานเขียน อ่านบทประพันธ์ ด้วยความสนใจในวรรณศิลป์ สนใจกลวิธีของผู้แต่ง สนใจในแนวคิดของงานเขียนนั้นๆ อาจเป็นร้อยกรอง ร้อยแก้ว หรือเป็นวรรณกรรมประเภทใดก็ได้

7. อ่านเพื่อกิจธุระหรืออ่านเพื่อผลประโยชน์ทางใดทางหนึ่งด้วยความจำเป็น เป็นการอ่านงานเขียนเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่น เช่น อ่านระเบียบการต่างๆ ก่อนสมัครเรียน หรือสมัครงาน อ่านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อประสานงาน อ่านหนังสือสัญญากู้เงิน อ่านพินัยกรรมที่ผู้อ่านมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง เป็นต้น

8. อ่านเพื่อประโยชน์ในการเข้าสังคม เป็นการอ่านเพื่อจะได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคนในสังคมที่เราติดต่ออยู่ด้วย เพื่อจะได้เข้าใจการสนทนาหรือมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่องราวที่กำลังอยู่ในความนิยมหรือไม่นิยมของกลุ่มสังคมนั้น

9. อ่านเพื่อพัฒนาสมอง ในการดำเนินชีวิตกับการปฏิบัติงานประจำในแต่ละวันโดยใช้ความรู้เดิมๆ ไม่อ่านไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เสมือนเราเติมน้ำแห่งปัญญาไว้เต็มบ่อสมองแล้วใช้บริโภค อุปโภคไปเรื่อยโดยไม่สนใจที่จะขวนขวายเติมเติมน้ำแห่งปัญญา วันหนึ่งน้ำจะหมดไป นั่นหมายถึงเราไม่มีความรู้ใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้ให้ทันยุคสมัยแล้ว ดังนั้นการอ่านมากเป็นหนทางหนึ่งที่ใช้มากที่สุดและบังเกิดผลโดยตรงแก่ตัวผู้อ่าน

10. อ่านเพื่อพัฒนาจิตใจ เป็นการอ่านเพื่อจรรโลงใจ เพื่อยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ช่วยเพิ่มพูนคุณธรรม เช่น อ่านหนังสือธรรมะ โอวาท สุนทรพจน์ สารคดีสร้างสรรค์ เป็นต้น เมื่อผู้อ่านได้อ่านสารดังกล่าวแล้ว จะเกิดความรู้สึกผ่อนคลายความตึงเครียด เกิดจินตนาการ เกิดมโนทัศน์มองเห็นภาพ เกิดความซาบซึ้งและได้รับความสุขใจ อีกทั้งยังอาจช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นได้ด้วย

11. อ่านเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ การอ่านเรื่องราวต่างๆ ทำให้ซึมซับทั้งสาระ วิธีการและความสัมพันธ์ในสิ่งที่อ่าน เมื่อพบสิ่งแวดล้อมในบริบทที่เป็นจริง ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง ตัวอย่างเช่น การอ่านวรรณคดีเรื่องสามก๊ก นอกจากจะได้รับความรู้ตำราพิชัยสงคราม การวางแผนการรบ ความฉลาดหลักแหลมของตัวละครแล้วหลายคนได้ความมั่นใจในตัวเอง ต้องสง่างามด้วยความซื่อสัตย์ หัวหาญ แข็งแรง เด็ดเดี่ยว ของกวนอู

การอ่านหนังสือจึงย่อมให้ประโยชน์แตกต่างกันสำหรับคนแต่ละคนและในโอกาสต่างๆ กันผู้อ่านจึงต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน และอ่านด้วยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ตนเองบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ซึ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านโดยทั่วไป ได้แก่ อ่านเพื่อความรู้ อ่านเพื่อความบันเทิง อ่านเพื่อฆ่าเวลา อ่านเพื่อสนองความสนใจของตนเอง อ่านเพื่อกิจธุระหรืออ่านเพื่อประโยชน์ทางใดทางหนึ่งด้วยความจำเป็น อ่านเพื่อประโยชน์ในการเข้าสังคม และอ่านเพื่อพัฒนาจิตใจ ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้รับความสุขใจและเป็นการช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านของนักเรียน เช่น สุชาติ ชุมดวง (2553) ที่ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6 โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 333 คน พบว่านักเรียนใช้อ่านหนังสือเฉลี่ย 2-3 วันต่อครั้ง และมีความคิดเห็นว่ามีสามารถในการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง จากงานวิจัยเรื่องนี้ ชี้ให้เห็นว่านักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน เพราะนิสัยรักการอ่านนั้นเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จำเป็นต้องอาศัยการปลูกฝัง กระตุ้นและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้น การสร้างพฤติกรรมรักการ

อ่านให้เกิดขึ้น และเป็นนิสัยติดตัวตั้งแต่เด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมรักการอ่านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2553 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากทางบ้านและโรงเรียน จะมีผลต่อนิสัยรักการอ่าน (ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ, 2528) คือ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้วยการเสริมแรง การให้ความรู้ และการเป็นต้นแบบ โดยอาชีพและการศึกษาของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน กล่าว คือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจจะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมากกว่าอาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไปและเกษตรกรตามลำดับ ส่วนผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงขึ้นไป จะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา และต่ำกว่ามัธยมศึกษาตามลำดับ (สุลาวัลย์ อินทร์ก่อ 2559, หน้า 51-59) และยังได้รับการส่งเสริมการอ่านตั้งแต่อายุยังน้อยมากเท่าใด และเมื่อโตขึ้นเด็กจะชอบการอ่านมากยิ่งขึ้น (ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ, 2529) นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน เป็นการเตรียมความพร้อมให้จิตใจของนักเรียนในการส่งเสริมการอ่าน (ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ, 2529; บุญตา นันทะกุล, 2546)

โรงเรียนคำโพนทองราชวรวิหารนิยมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 5 ตำบลโคกสมบูรณ์ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ 5 ไร่ 1 งาน 62 ตารางวา ระยะทางจากอำเภอกมลาไสย 20 กิโลเมตร ระยะทางจากจังหวัดกาฬสินธุ์ 33 กิโลเมตร ในปีการศึกษา 2559 มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 71 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 37 คน นักเรียนหญิง 34 คน ครูผู้สอน 4 ซึ่งโรงเรียนแห่งนี้สามารถจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ และส่งเสริมพฤติกรรมรักการอ่าน ส่งผลให้นักเรียนทุกคนสามารถอ่านออกเขียนได้ ยกเว้นนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนบกพร่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษา มีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นรูปแบบที่โรงเรียนต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียน นอกจากนี้ รูปแบบนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันผลิตครูออกสู่สถานศึกษาและสังคมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะทำงานการศึกษาพัฒนาเยาวชนของชาติในรุ่นต่อไป

2. คำถามการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนคำโพนทองราชวรวิหาร อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนคำโพนทองราชวรวิหาร อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 ได้รูปแบบสำหรับโรงเรียนในการนำวิธีการจัดการเรียนการสอนพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2 ได้วิธีการในการนำรูปแบบ หลักการ และกระบวนการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ขึ้นเตรียมความพร้อมในการวิจัย มีดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ข้อมูลและงานวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและออกแบบรูปแบบชั่วคราว เพื่อใช้เป็นแนวทางการเก็บข้อมูล

2. เตรียมนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยโดยผู้วิจัยทำความเข้าใจกับผู้ช่วยนักวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยทั้งการตั้งประเด็นคำถาม การจดบันทึก การสังเกต และการสรุป

3. คัดเลือกผู้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน ครูผู้สอน 1 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 6 คน

ระยะที่ 2 ขึ้นปฏิบัติพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแบบแผนการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของผู้บริหารและครู จำนวน 2 คน และสนทนากลุ่มย่อยกับนักเรียน จำนวน 2 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และผู้ปกครองนักเรียน

2. พัฒนารูปแบบจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มย่อยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่มย่อย กล่าวคือ กำหนดคำถามหลักสำหรับการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มย่อย คือ โรงเรียนและผู้ปกครองส่งเสริมให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้อย่างไร โดยผู้วิจัยมีความไว (Sensitivity) ในการล้วงลึกข้อมูลระหว่างที่มีการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มย่อย เพื่อให้ได้คำตอบสำหรับการพัฒนารูปแบบ นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้มีการเตรียมตัวก่อนเก็บข้อมูล โดยการทำความเข้าใจกับเรื่องที่ต้องศึกษาและบริบทที่เกี่ยวข้องจนมีความชัดเจนในประเด็นต่างๆ ที่ต้องการทราบ รวมถึงการหาความรู้และติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนคำโพนทองราชวรวิหารเป็นอย่างดี

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก โดยตั้งเป็นคำถามหลักเกี่ยวกับสภาพรูปแบบกระบวนการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทย จากเอกสารงานวิจัย

4. ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของคำถามด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และสาขาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

5. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับผู้บริหารและนักเรียน โดยการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ (In-depth interview) ในตอนที่เข้าไปพบปะผู้บริหารเพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูล โดยการบอกวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีการดำเนินการวิจัย

6. เข้าสถานศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ในวัน เวลาที่มีการนัดหมายที่จะสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย

7. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมี 2 วิธี คือ การตีความสร้างข้อสรุปกับการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

7.1 อ่านทำความเข้าใจกับข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มย่อยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนคำโพนทองราษฎร์นิยม

7.2 คณະนักวิจัยทำการลงรหัส (Coding) ข้อมูลที่เป็นคำพูดแล้วแยกออกมาจัดหมวดหมู่ข้อมูลเป็นกลุ่มๆ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

7.3 สรุปผลและสร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนคำโพนทองราษฎร์นิยม

6. สรุปผลการวิจัย

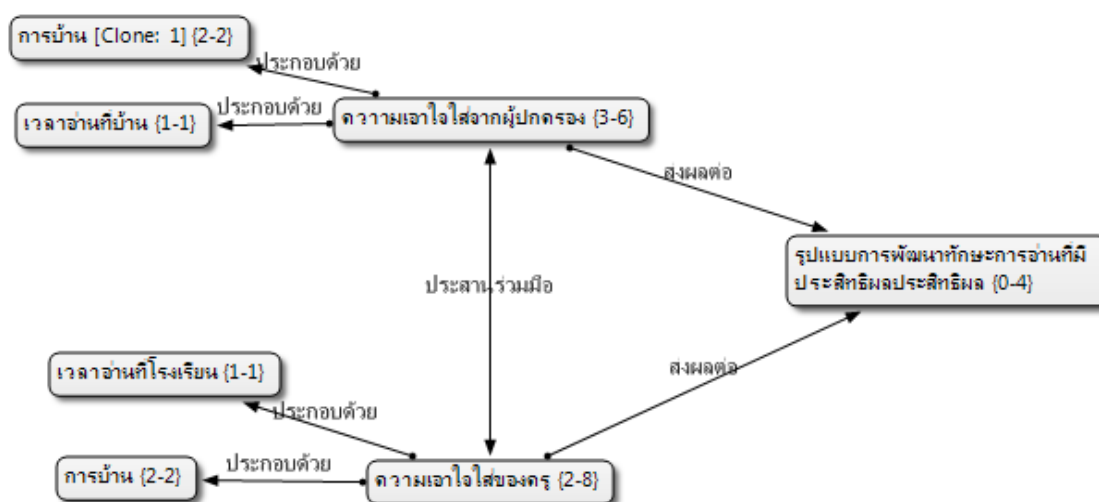
จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิผลในระดับประถมศึกษา โรงเรียนคำโพนทองราษฎร์นิยม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

6.1 รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่าน

รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนคำโพนทองราษฎร์นิยม พบว่า ผู้ปกครองและโรงเรียนมีการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ผู้ปกครองส่งเสริมการอ่านหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ด้วยการให้คำแนะนำในการอ่านหนังสือเวลาก่อนนอน ซึ่งนักเรียนมีวิธีการอ่าน คือ อ่านด้วยการชี้ตัวหนังสือพร้อมกับการออกเสียง การสะกดคำไปด้วย โดยหนังสือที่อ่าน คือ หนังสือการ์ตูนและหนังสือธรรมะ จะใช้เวลาในการอ่าน 5 วันในสัปดาห์ นอกจากนี้ในวันหยุดนักเรียนยังทำการบ้านที่ครูมอบหมาย ทำให้นักเรียนได้อ่านหนังสือเรียนไปด้วย ก่อนที่จะออกไปเล่นนอกบ้านกับเพื่อน

ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีความสนใจในการอ่านหนังสือด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีใครแนะนำ นักเรียนจะชอบการอ่านหนังสือทุกวันๆ ละ 1-2 ชั่วโมง ลักษณะการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5-6 คือ การอ่านในใจ การอ่านเพื่อจับประเด็นในเรื่องที่อ่าน และอ่านให้จบเนื้อหาหรือบท ซึ่งการอ่านในลักษณะนี้เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจหรืออ่านเพื่อเอาความจากเรื่องที่อ่าน นอกจากนี้ ยังมีการจดบันทึกเรื่องที่อ่านลงในสมุดเรียนด้วย ช่วงเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือ คือ หลังเลิกเรียนและก่อนนอน ขณะที่อยู่ในโรงเรียนนักเรียนจะใช้เวลาในตอนพักเที่ยง เวลาว่าง และก่อนกลับบ้านสำหรับการอ่านหนังสือ ส่วนในวันหยุดสัปดาห์ นักเรียนจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอ่านหนังสือ ทำงานบ้านช่วยผู้ปกครอง และอ่านหนังสืออื่นๆ เช่น การ์ตูน หนังสือธรรมะ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ครูมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านด้วยการมอบหมายงาน เช่น การบ้าน ซึ่งเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านทั้งในระหว่างอยู่ในโรงเรียน คือ เวลาหลังรับประทานอาหารเที่ยง ก่อนกลับบ้าน และช่วงว่าง และยังมอบหมายงานให้นักเรียนได้ทำการบ้านในวันหยุด ทั้งนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3-4 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เขียนเป็นภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิผลโรงเรียนคำโพนทองราชบุรีนิยม

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในชั้นเรียนนี้ มีข้อค้นพบ (Fact Findings) ที่มีคุณค่าทางวิชาการ จึงนำมาอภิปรายผลตามหลักตรรกวิทยา ได้ดังนี้

รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิผลในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนคำโพนทองราชบุรีนิยม พบว่า ผู้ปกครองและโรงเรียนมีการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ผู้ปกครองและครูจะให้ความสนใจเป็นพิเศษ ด้วยการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของงานวิจัย Sangkaeo (1999) cited in Morni and Sahari (2013, p. 146) ที่พบว่า เด็กที่มีนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน มักจะมาจากครอบครัวที่ผู้ปกครองพาอ่านหนังสือ และเด็กเห็นผู้ปกครองอ่านหนังสือ Uusen and Mürsepp, 2012, p.1796) กล่าวถึงข้อสรุปงานวิจัยหลายชิ้นที่ว่า นักเรียนในระดับการศึกษาพื้นฐานเป็นวัยที่เหมาะสมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สอดคล้องกับแนวคิดในการส่งเสริมการอ่านของ เยาลักษณ์ สุวรรณแห (2546) ที่กล่าวถึงการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองและครู พบว่า การกำหนดให้นักเรียนได้อ่านหนังสือทุกวันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ให้นักเรียนได้สนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเรื่องที่อ่านโดยเสรี หรือให้นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติเนื้อเรื่องของหนังสือที่ได้อ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภรางค์อินทฤทธิ์, งามตา วนินทานนท์ และ จรัส อุ่นจิตวิวัฒน์ (2553) พบว่า นักเรียนที่มีปริมาณการใช้เวลาในการอ่านเนื้อหาที่เป็นประโยชน์มาก ได้แก่ นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หรือรับรู้การสนับสนุนด้านการอ่านจากครูมาก นักเรียนที่มีความสนใจเลือกอ่านเนื้อหาที่เป็นประโยชน์มาก ได้แก่ นักเรียนที่รับรู้การสนับสนุนด้านการอ่านจากบิดามารดามาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และมีลักษณะมุ่งมั่นอดทนและควบคุมตนเองสูง และสอดคล้องกับการวิจัย

ของ อุไรรัตน์ รัตมี (2552) พบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุต่อการอ่าน คือ เพศ ระดับการศึกษา ผลการเรียนรู้ และปัจจัยแวดล้อม คือ ภาระที่รับผิดชอบในครอบครัวและการได้รับปริมาณสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งจากการเข้าไปสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองให้ความสนใจใ้กับนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยไม่ได้ทำหน้าที่อื่นใด นอกจากการอ่านหนังสือ นอกจากนี้ ทางโรงเรียนมีการมอบหมายงานให้นักเรียนอย่างต่อเนื่องทั้งในระหว่างวันเวลาเรียน (Working Day) และในวันสุดสัปดาห์

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปเป็นหลักการพื้นฐานได้ว่า การส่งเสริมการอ่านจากการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองจะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กนักเรียนได้

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นโรงเรียนควรดำเนินนโยบายการศึกษานี้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือครู สืบเนื่องมาจากโรงเรียนจะมีผู้บริหารและครูอาวุโสจำนวนหนึ่งกำลังจะเกษียณอายุราชการ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ผลการวิจัย พบว่า ความเอาใจใส่ของครูและผู้ปกครองมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง ฉะนั้น ควรที่จะรักษาความสัมพันธ์อันดีนี้ไว้ ด้วยการจัดกิจกรรมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น การวางแผนร่วมกันในการที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการประสานงานเครือข่ายผู้ปกครอง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไป มีดังนี้

1) ควรศึกษาวิจัยปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลหรือสัมพันธ์กับทักษะการอ่านของนักเรียน เช่น สภาพแวดล้อมทางบ้าน บรรยากาศในชั้นเรียน รูปแบบการเรียนรู้ คุณภาพการสอนของครู ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง อัตมโนทัศน์ ความรู้พื้นฐานเดิม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการอ่านและเขียนภาษาไทยเวลาที่ใช้ในการศึกษาเพิ่มเติม ความถนัดทางการเรียน ซึ่งอาจเป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน เพื่อสร้างรูปแบบที่ดียิ่งขึ้น

2) การสร้างชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนภาษาไทยในเรื่องต่างๆ ของแต่ละระดับชั้น

9. บรรณานุกรม

จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. (2556). การอ่านและการเขียนทางวิชาการ (Academic Reading and Writing). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2529). การส่งเสริมในครอบครัวกับนิสัยการอ่านของนักเรียนวัยรุ่น
บรรณศาสตร์. 9(1), หน้า 47-82.

บุญตา นันทะกุล. (2546). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. ปรินญาณพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปราณีต ม่วงนวล. (2557). **เอกสารประกอบการสอนวิชา การอ่านคิดวิเคราะห์ (Analytical Reading)**.

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

เยลักษ์ณ สุวรรณแซ. (2546). เด็กกับการอ่าน. **วารสารวิทยบริการ**. 14(3), หน้า 45-47.

ศุภรางค์ อินทนท์ งามตา วนินทานนท์ และจรัส อุ่นจิตวิวัฒน์. (2553). “ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมและปัจจัยเชิงผลด้านการจัดการกับความเครียดของพฤติกรรมการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น”

วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. 2(1), หน้า 1-17.

สุชาติ ชุมดวง. (2553). พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนดาราวิทยาลัย

จังหวัดเชียงใหม่. **การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา**.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2551). “ความรู้พื้นฐานทางการอ่าน” **เอกสารการสอนชุดวิชา**

การใช้ภาษาไทย หน่วยที่ 1 - 8. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อุไรรัตน์ รัศมี. (2553). พัฒนคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น:กรณีศึกษาโรงเรียน

ที่ปิงกรวิทยาพัฒนา (วัดน้อยใน). **การค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหาร**

การพัฒนาสังคม). คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Morni, A., and Sahari, S. H. (2013). The Impact of Living Environment on Reading Attitudes.

Procedia - Social and Behavioral Sciences.101, 415-425.

Uusen, A., and Mürsepp, M. (2012). Gender differences in reading habits among boys and girls of basic school in Estonia. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**.69, 1795 – 1804.

10. คำขอบคุณ

บทความการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนคำโพนทองราชูร์นิม” นี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความร่วมมือ ร่วมใจอย่างยิ่งจากผู้บริหารครู นักเรียนนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนคำโพนทองราชูร์นิมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และการอำนวยความสะดวกอย่างดียิ่ง บริการช่วยสืบค้นข้อมูล ประสานเชื่อมโยงจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ของเจ้าหน้าที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ขอขอบคุณในน้ำใจของทุกคน ขอขอบคุณบุคลากรและเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยญาณสังวรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ทุกคนที่เอื้อเฟื้อ ดูแล ติดตามประสานข้อมูลด้วยความเรียบร้อย เป็นกัลยาณมิตร สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณพระอาจารย์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยญาณสังวรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยที่ได้ให้โอกาสตีพิมพ์ผลงานวิจัยในครั้งนี้